NARZĘDZIA CYFROWE W PRACY HUMANISTY

Prowadzący: prof. dr hab. Tadeusz Piotrowski

Cel: udostępnienie doktorantom narzędzi ułatwiających pracę naukową

Treści: Zajęcia mają na celu zaznajomienie doktorantów z konkretnymi narzędziami cyfrowymi (oprogramowaniem), a także metodami pracy z takimi narzędziami, w pracy humanisty, zwłaszcza językoznawcy i literaturoznawcy. Zajęcia nie mają być przeznaczone tylko dla językoznawców. Zależnie od przygotowania doktorantów, które określimy na pierwszym spotkaniu, zajęcia będą miały różną zawartość, mogą służyć do wprowadzenia przede wszystkim zaawansowanych narzędzi użytecznych do przygotowania tekstów naukowych oraz bibliografii, a także narzędzi wykorzystywanych w analizie danych, przede wszystkim natury filologicznej, aż do zaawansowanych aplikacji, przygotowanych przez samych doktorantów.

Przykładowe zagadnienia związane z pierwszą grupą zagadnień – przygotowanie tekstu naukowego:

użycie edytorów tekstu i arkuszy kalkulacyjnych do tworzenia przypisów, tytułów, spisów treści, indeksów, wykresów, tabel, etc.

sporządzanie bibliografii w bazach danych i automatyzacja odniesień referencyjnych (użycie edytorów tekstów, wyspecjalizowanych programów w rodzaju Zotero, JebRef, i innych)

manipulacja testem (użycie znajdź/zamień przy wykorzystaniu znaczników, wyrażeń regularnych)

automatyzacja pracy (makropolecenia)

Przykładowe zagadnienia związane z drugą grupą zagadnień – analiza danych językowych:

dane językowe, podstawowe wiadomości (reprezentacja znaków językowych, reprezentacja i znakowanie tekstu)

podstawowe umiejętności (konwersja znaków, przetwarzanie ciągów znaków, wyrażenia naturalne)

korpusy języka (różnych języków, będących przedmiotem zainteresowania doktorantów; analiza korpusu, frekwencja jednostek języka lub jednostek tekstu, listy frekwencyjne, wyrazy kluczowe, konkordancje, współwystępowanie jednostek)

podstawowe narzędzia (do analizy tekstu, do analizy dzieł literackich)

Przykładowe narzędzia (wszystkie darmowe, nie obciążające komputera użytkownika)**:**

portable applications: https://portableapps.com/apps

narzędzia Clarin,

polskie http://clarin-pl.eu/pl/strona-glowna/,

inne języki https://www.clarin.eu/content/web-services

Warunki zaliczenia:

obecność na zajęciach,

aktywny udział w zajęciach,

pisemna praca semestralna (zespołowa; w wyjątkowych, uzasadnionych przypadkach- indywidualna) dotycząca wybranych narzędzi językowych

Literatura i zasoby

Centrum Technologii Językowych (http://clarin-pl.eu)

Digital Humanities: Getting Started (https://guides.lib.ku.edu/digitalhumanities)

Górski, Rafał L, Barbara Lewandowska-Tomaszczyk, Mirosław Bańko, Piotr Pęzik, Marek Łaziński, and Adam Przepiórkowski. Practical applications of the National Corpus of Polish. *Prace Filologiczne*, LXIII:231–240, 2012.

Lewandowska-Tomaszczyk, B. (2004). Podstawy językoznawstwa korpusowego**.** Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.

Narodowy Korpus Języka Polskiego - NKJP www.nkjp.pl

Przepiórkowski, Adam, Mirosław Bańko, Rafał L. Górski, and Barbara Lewandowska-Tomaszczyk, editors. *Narodowy Korpus Języka Polskiego*. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warsaw, 2012.(http://nkjp.pl/settings/papers/NKJP_ksiazka.pdf)

Przepiórkowski. Adam, Inżynieria lingwistyczna a obecna sytuacja językoznawstwa polskiego. *LingVaria,* X(2):135–145, 2015 (http://nlp.ipipan.waw.pl/Bib/prze:15b.pdf)

Tools and Services for Digital Humanities (https://www.dariah.eu/tools-services/tools-and-services/)